

DØMT TIL HÅP OG FRED

Dette hellige evangeliet står skrevet hos evangelisten Johannes i det 9. kapitlet.

Jesus sa: «Til dom er jeg kommet til denne verden, så de som ikke ser, skal bli seende, og de som ser, skal bli blinde.» Noen av fariseerne som sto der, hørte dette og sa til ham: «Kanskje vi også er blinde?» Jesus svarte: «Var dere blinde, hadde dere ingen synd. Men nå sier dere Vi ser! Derfor blir deres synd stående.» (Joh 9,39-41)

Slik lyder det hellige evangeliet.

Hva hører vi når vi hører ordet «dom»? Ordet lyder mørkt og avgjort. Det bærer eimen av endelighet i seg. I Guds dom finnes ingen ankemulighet. Her er ingen vei tilbake.

Og på sett og vis kjennes det godt. Hvis man har levd lenge med en uvisshet, med noe uoppgjort eller ubestemt – ingenting er mer utmattende enn det. Iblant kan det kjennes godt når ting blir opp og avgjort én gang for alle. Også når dommen blir motsatt av det man håper.

På denne søndagen, den siste i kirkeåret, er det domsprofetier som møter oss gjennom bibeltekstene. Vi blir minnet om at alt har en ende. Har man anlegg for eksistensiell angst, er dette dagen for å konfronteres. Det er virkelig ganske skakende å bli stilt overfor det faktum at vi skal dø, én etter én, og enda mer at verden slik vi kjenner den, en dag skal forgå. Men i møte med dette framtidsscenarioet møter Gud oss i dag med et løfte: *Også når alt tar slutt, når ditt liv er over og når verden går til grunne, er jeg der. Det er da jeg kommer, og har du aldri kjent meg før, skal du kjenne meg da.*

For den som har anlegg for eksistensiell angst – jeg har – er det en trøst å vite at mitt liv, vår verden, aldri er forlatt. Gud bryr seg om oss, kanskje særlig på den dagen da alt skal ta slutt.

«Til dom er jeg kommet til denne verden,» sa Jesus. Setningen har surret og gått i hodet mitt fra tirsdag morgen da vi prestene som vanlig møttes til tekstsamtale i Vardåsen kirke. Denne gangen var det Flemming Jakobsen, gatepresten, som hadde forberedt seg. Det er en sann glede å lytte til en teolog som virkelig har jobbet teologisk med tekstene. For det er jo ikke slik at en tekst er umiddelbart forståelig eller kan leses «slik den står». Guds ord er ikke nødvendigvis så klart bestandig. Vi må

gå noen runder for å bli kjent med sammenhengen de står i og for å forstå hva som ligger i for eksempel et så ladet ord som «dom». Du og jeg assosierer litt forskjellig i møte med slike ord. Vi hører dem i lys av våre erfaringer, følelser og bibelsyn. Derfor min lille runde med assosiasjoner i starten av denne prekenen. Jeg assosierer noe tungt, mørkt og avgjort, men kjenner også en viss lettelse ved dette ordet «dom». Og visst er det viktig nok å kjenne etter hva som kommer opp i oss i møte med Jesu ord, men er det sikkert at Jesus legger det samme i ordene som vi gjør? Trolig ikke. Vi må blant annet ta høyde for at det å sette seg i dommersetet er en helt annen posisjon enn det å sitte på anklagebenken. Om Jesus var en ond og ufølsom dommer, ville han antakelig kjenne sterk glede ved å gi oss det vi fortjente. Men dette er Jesus, han som sier om seg selv: «Så høyt har Gud elsket verden at han ga sin sønn den enbårne for at hver den som tror på ham ikke skal gå fortapt, men ha evig liv» (Joh 3,16). Den såkalte «lille bibel» kan gjerne brukes som tolkningsnøkkel for hele Johannesevangeliet. Vi har å gjøre med den elskende Gud, han som gir seg selv for sine venner. Hele evangeliet er gjennomsyret av denne selvpresentasjonen: *Jeg er døren, livet, lyset, veien, livets brød, det levende vann, den gode hyrde*. Vi kan ikke snakke om dom uten å se på hvem som

uttaler ordene og spørre: Ut fra det vi vet om denne Gud, hva kan det være han mener?

Jesus sier: «Til dom er jeg kommet til verden, så de som ikke ser skal bli seende og de som ser skal bli blinde.» Han har nettopp gitt synet til en som var født blind. Dette er det sjette tegnet i en serie på sju som alle har til hensikt å åpenbare hvem Jesus er. I kirkeåret er disse underfortellingene plassert i den såkalte Åpenbaringstiden fra jul til Kristi forklarelsesdag. Gjennom tegnene trer Gud frem i mennesket Jesus fra Nasaret. Når han åpner blindes øyne er det en oppfyllelse av gamle profetier (Jes 32,3; 42,18 og Salme 46,8). Det er en sterkt teologisk ladet hendelse, ingen tilfeldighet. Den burde være en skikkelig øyeåpner for alle som kjenner Skriftene. Den burde utløse jubel og en dyp erkjennelse: Den salvede, Messias, er kommet til oss med frelse!

Men ikke alle ser, og aller minst de som burde kjent sin bibel. Fariseerne som sto rundt – hvem vet hva de var redde for – de var i alle fall ikke klar til å erklære at Messias endelig er kommet til verden med frelse! Og Jesus, dypt skuffet vil jeg tro, erklærer at deres synd blir stående.

Men hva er synden deres? Leser vi litt videre i Johannesevangeliet, finner vi dette utsagnet: «Synden er at de ikke tror på meg.» (Joh 16,9)

Denne dagen, den siste søndag i kirkeåret, har fått navnet «Domssøndagen.» Den er gitt oss som en påminnelse om at alt en gang skal ta slutt og at et regnskap skal gjøres opp. Så hvordan *regner* Gud? Hva er synd i våre liv og hvordan vil han dømme oss? Det finnes sterke bilder hos de såkalte synoptikerne, særlig evangelisten Matteus, som indikerer at vi skal dømmes på grunnlag av vårt møte med våre medmennesker, hva vi gjorde og hva vi forsømte (Matt 25). Og Jesus som identifiserer seg så til de grader med «disse mine minste», som han kaller dem, sier: «Det du gjorde mot dem, gjorde du mot meg.» Med andre ord: Vi dømmes for vår omgang med Jesus, om vi så ham, trodde ham, fulgte han, brydde oss om ham.

Johannes er enda mer eksplisitt. Hos ham sier Jesus: «Synden er at de ikke tror på meg.» Han snakker ikke om våre gjerninger. Ikke fordi gjerningene ikke er viktige, men, slik tolker jeg det, fordi gjerningene er uttrykk for vårt forhold til vår Skaper og

frelser. Hvis vi ikke har respekt for ham som har skapt menneskene, vil vi da ha respekt for det han har skapt?

Dagen i dag kalles også «Kristi kongedag.» Jesus er ikke en hvilken som helst dommer. Han er konge. Han er den som har makten og æren i all evighet. Han er begynnelsen og enden. Alt hviler i hans hånd og han er ikke kommet til verden for å skape mismot og frykt, men for å gi oss håp og fred. Guds dom over verden må forstås i dette lyset. Så hvilken dom gir oss håp og fred?

Jeg har lyst til å foreslå at Guds dom over verden er en dom avsagt i en farskapssak. Jesus er kommet til verden for å vise oss hvor høyt Gud elsker oss. Gud er vår Far. Jesus er Guds sønn. Vi tilhører Kristus gjennom vår dåp, og gjennom vår dåp er vi blitt arvinger til Guds rike. Dommen er at vi hører til hos Gud og, som Paulus sier det: «Gud skal være alt i alle.» (1 Kor 15,28).

I møte med døden, min egen, og i møte med tanken på at alt en gang skal gå til grunne, gir det meg håp og fred å vite at Gud lever og ånder for meg og for dette universet som han har skapt.

Og Gud vil aldri la oss gå tapt. Jo, det er mye som kan gi frykt og sorg i dette livet, men

*«En dag skal Herrens skaperdrømmer møte
den jord som har slekters ondskap har lagt øde.
Og det er dommens dag. Hvert kne seg bøye!
All ære til vår Skaper i det høye.» (Eyvind Skeie)*

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var, er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.